

Jakob terug naar Kanaän

Periodethema: Jakob
Genesis 31

KERNTEKST

'... En Jakob zwoer bij de Vreze zijn vaders Izaks.'
(Gen. 31: 53b)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Jakob zweert bij de God van zijn vader. Als hij liegt, mag de Heere hem straffen.

BEGINSITUATIE

Rebekka hoort dat Ezau Jakob wil doden en zegt tegen Izak dat Jakob naar haar familie moet gaan om daar een vrouw te zoeken. Als Jakob onderweg overnacht, verschijnt de Heere aan hem in een droom. De Heere maakt Zichzelf bekend en belooft dat Hij dit land aan Jakob en zijn zaad zal geven. Jakob richt de steen, waarop hij met zijn hoofd gerust heeft, op tot een teken en zalft deze met olie. Na een lange reis komt hij bij Laban, de broer van zijn moeder. Hij gaat voor oom Laban werken en zal daarvoor zijn dochter Rachel tot vrouw krijgen. Laban bedriegt hem echter met Lea en nadat Jakob beloofd heeft nog zeven jaar te zullen werken, krijgt hij ook Rachel tot vrouw.

DOELSTELLINGEN

- God kan gebeurtenissen in ons leven gebruiken om Zijn plan uit te voeren.
- De kinderen zien hoe de Heere spreekt tegen Laban en Jakob en dat zij deze stem gehoorzaam moeten zijn.
- De kinderen leren dat uit elkaar gaan met ruzie niet goed is.

INDELING

- Jakob merkt de jaloezie van Laban en zijn zonen.
- De HEERE zegt dat hij terug moet gaan naar Kanaän.
- Jakob vertelt dit alles tegen zijn vrouwen.
- Zij stemmen er van harte mee in.
- Als Laban afwezig is, vertrekken ze.
- Rachel steelt de terafim van haar vader.
- Als Laban hun vertrek na drie dagen merkt, achtervolgt hij hen.
- God waarschuwt Laban in een droom.
- Laban verwijt Jakob zijn stiekeme vertrek.
- Hij mist zijn afgoden.
- Jakob verantwoordt zich.
- Laban zoekt tevergeefs, zelfs bij Rachel.
- Jakob wordt boos en zegt zijn schoonvader de waarheid.
- Laban neemt een verzoenende houding aan.
- Ze sluiten een verbond.
- Laban neemt afscheid.

OPMERKING

Dit verhaal zou ook in flashback verteld kunnen worden. Door te starten bij de achtervolging van Laban en de spanning die Jakob daarbij voelt.

ZINGEN

Psalm 121: 4; 146: 3

'Blijf bij ons, Heer' (WKK 518)

'O grote Christus, eeuwig licht' (WKK 517)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 121: 4 De Heere gaat met Jakob mee en Hij zegent hem als hij bij Laban is en als hij weer teruggaat. Of je in of uit gaat, naar binnen of naar buiten, waar je ook maar heen gaat, de Heere zal Zijn kinderen voor altijd behoeden, bewaren.

BORDPLAN

Op de vlucht!

INTRODUCTIE

God spreekt tegen mensen in de Bijbel, kun je voorbeelden noemen? (Samuël, Mozes, Ananias e.d.) Wat is er zo bijzonder aan? Kan God ook nu nog spreken? Ook tegen jou? Wat is daarvoor heel belangrijk? Luisteren en gehoorzaam zijn.

BRUGZIN OF BEGINZIN

God spreekt vandaag in dit verhaal tegen Jakob en Laban! Zullen zij luisteren en gehoorzamen?

Vertelling

Jakob is nu al twintig jaar bij zijn oom Laban. Wat is hij door de Heere gezegend! Kijk maar eens naar al die dieren. Vol dankbaarheid bekijkt Jakob de schapen en alle andere dieren die daar grazen. Toch is Jakob niet echt opgewekt. Dat zie je wel aan hem. Weet je hoe dat komt? Hij merkt dat de houding van zijn oom en schoonvader steeds minder vriendelijk is. Het lijkt wel alsof Laban jaloers op Jakob is. Zelfs Labans kinderen, de broers van Lea en Rachel, laten het ook merken. Ze beschuldigen Jakob zelfs dat hij de rijkdom van hun vader wegneemt! Dan spreekt de Heere tot Jakob: 'ga terug Jakob, ga weer naar het land van je vaders en ik zal met u zijn.' Horen jullie dat? De Heere gebruikt deze moeilijke situatie met Laban om Jakob weer naar Kanaän te brengen. Daar in Kanaän hoort Jakob toch! Dat is toch het beloofde land! Als Jakob op een dag op het land aan het werk is, laat hij zijn beide vrouwen Lea en Rachel bij zich komen. Hier kan hij tenminste rustig met zijn vrouwen praten, zonder dat anderen het horen. Dan vertelt hij wat hem al zo lang dwars zit: 'jullie vader heeft zich tegen mij gekeerd, ook al heb ik altijd hard voor hem gewerkt. Steeds heeft hij mij bedrogen en mijn loon steeds veranderd. Denk maar eens aan die gespikkelde en gestreepte dieren. Steeds werd het weer omgedraaid. Maar de HEERE heeft mij gezegend.' Jakob vertelt aan zijn vrouwen hoe dat allemaal ging. Dat zelfs een engel van God hem daarin bij stond en hem advies gaf! (vers 12). Dan vertelt Jakob ook dat de Heere hem verschenen is om weer terug te gaan naar het land Kanaän.

Hoe zullen zijn vrouwen reageren? Weet je wat ze zeggen? 'Wij gaan met je mee Jakob, wij hebben hier niets meer te zoeken. Wij zullen hier toch niets erven. Onze vader heeft ons als vreemdelingen behandeld en verkocht. Van onze erfenis is al niets meer over!' (*Het is wat, als kinderen dit van hun vader zeggen!*) Dan zeggen ze: 'Jakob, doe alles, wat God tot u gezegd heeft.' Op een dag ziet Jakob zijn kans schoon. Oom Laban is op het land om de schapen te scheren. Die komt voorlopig niet terug. Jakob roept snel zijn mensen, zijn vrouwen, zijn kinderen bij elkaar en zet ze op kamelen. Hij verzamelt ook zijn kudde en met alles bij elkaar vertrekt hij zo snel mogelijk, zonder Laban ook maar iets te zeggen. (*Jammer hè, dat Jakob het hier weer zo doet. Maar de HEERE had toch ook de opdracht gegeven? Zou de HEERE er dan niet voor zorgen dat hij op een eerlijke manier kan vertrekken? Jakob denkt het hier weer op zijn eigen slimme manier te moeten doen.*)

Daar gaat hij, misschien wel angstig om zich heen kijkend. Hij trekt de rivier (de Eufraat) over en gaat naar het gebergte van Gilead. Maar na drie dagen komt Laban thuis. Hij merkt wat er aan de hand is en verzamelt een groep mannen. Direct zet hij de achtervolging in. Na zeven dagen haalt hij Jakob in en komt hij bij het gebergte waar Jakob is. Maar dan grijpt de Heere in! Hij laat Laban in een droom weten, dat hij Jakob niets mag doen: niet zegenen en niet vloeken. Wat is de HEERE toch goed voor (zo'n eigenzinnige) Jakob! Dan komt Laban bij Jakob. 'Waarom ben je zo stiekem weggegaan? Je hebt mijn dochters weggevoerd alsof het krijgsgevangenen zijn. Ik heb niet eens afscheid van ze kunnen nemen', roept Laban. 'Ik zou je nu kwaad mogen doen, maar het is dat de God van je vader vannacht tegen mij gesproken heeft, daarom zal ik je niets doen. Maar waarom heb je mijn goden gestolen?' Blijkbaar miste Laban de terafim (een soort masker/beeldje) waar hij zijn vertrouwen op stelde. Jakob weet niet dat Rachel dit meegenomen heeft. Nu is Jakob weer onvoorzichtig! Hoor maar wat hij zegt: 'bij wie gij uw goden vindt, laat hem niet leven.' Dus bij wie het beeldje gevonden wordt, die mag gedood worden. Laban doorzoekt alle tenten, van Jakob, van Lea en ook die van Rachel.

Wat zal dat spannend geweest zijn. Maar Rachel had de terafim in een zadeltas van een kameel gedaan en zat bovenop dat zadel in haar tent. Ze vraagt aan haar vader of zij mag blijven zitten, omdat ze zich niet lekker voelt (omdat ze ongesteld is). Laban vindt dat goed en vindt dus niets.

Nu wordt Jakob boos en verontwaardigd: 'Nou, wat heeft u gevonden, u doet net of ik een misdadiger ben. Leg alle gestolen spullen maar hier neer, dan kan iedereen ze zien!' Dan gooit Jakob alle opgekropte boosheid eruit en zegt hoe het de afgelopen twintig jaar gegaan is. Hij zegt scherp tegen Laban hoe hij door hem behandeld is. Maar ook zegt Jakob dat dwars door alles heen, de HEERE hem gezegend heeft! Daarop heeft Laban niet zoveel te zeggen. Wel zegt hij nog dat eigenlijk al het bezit van hem is. Hij stelt voor om een verbond te sluiten. Jakob stemt erin toe. Hij pakt een grote steen en zet die rechtop. Hij laat zijn mannen stenen op een hoop gooien en naast die steenhoop eet hij met Laban. Laban noemt deze plaats 'Jegar-Sahadutha' (stenenhoop der getuigenis). Jakob noemt die plaats Gilead, wat hetzelfde betekent. God zal Getuige zijn dat beide partijen zich aan dit verbond houden! Ze zullen deze gedenkplaats nooit met vijandige bedoelingen tegen elkaar mogen passeren. Laban vraagt aan Jakob om goed voor zijn dochters te zorgen. Er worden nog wensen uitgesproken voor de toekomst. Wat is het mooi dat Jakob dat doet door de naam van HEERE aan te roepen. Hij wil wel terug naar Kanaän, maar niet alleen om het land! Nee, het gaat Jakob ten diepste om de God van zijn vader Izak. Het is de God, Die ook hij dienen mag.

Tenslotte brengt Jakob nog een (slacht)offer en ze eten met elkaar. Ook overnachten ze samen bij het gebergte, een bewijs dat ze elkaar nu vertrouwen.

AFSLUITING

De volgende morgen staat Laban vroeg op. Hij neemt afscheid van zijn kinderen en vertrekt naar zijn eigen land. Zou hij daar de HEERE gediend hebben?

Ook Jakob kan nu rustig verder reizen. Wat zal hij zich soms geschaamd hebben. Wat vertrouwdde hij vaak op zijn eigen slimheid en plannetjes in plaats van op (de stem van) de HEERE! Ook deze geschiedenis was weer een grote les voor hem... en hopelijk ook voor jou.

VERWERKING

- Gesprek: zijn er nu nog van die afgoden (terafim)? Kunnen wij ook afgoden hebben? Wat doen wij met die machten? Hoe moet je er mee omgaan? Hoe kan dat? Enz.
- Bespreek met de kinderen Heidelbergse Catechismus, vraag en antw. 95 (over afgoderij).
- Zing het Lutherlied. Zou Jakob dat ook gezongen kunnen hebben? Laat kinderen dat uitleggen.
- Waarom staat deze geschiedenis voor ons in de Bijbel? Laat kinderen daar over nadenken en concreet dingen noemen.
- Gesprekje over het verschil in het leven van Jakob en Laban. Jakob dient de Heere en Laban niet.
- Gebruik de platen van de website en laat de vertelling in de goede volgorde plaatsen, klassikaal of in groepjes of persoonlijk aan een lijn of op papier.

